

**OIKEUS OPPIA – koulutuksellisen tasa-arvon ja positiivisen erityiskohtelun edistämistoimia
varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa valmisteleva työryhmä**

KOKOUSMUISTIO

Aika: 16.11.2021 klo 13:15-16

Paikka: Teams-kokous

Läsnäolijat	paikalla	poissa
Erityisasiantuntija Liisa Jokinen, STM	x	
Kasvatus- ja opetusjohtaja Kristiina Järvelä, Tampereen kaupunki		x
Toiminnanjohtaja Elina Helmanen, Familia ry	x	
Sivistysjohtaja, rehtori Joonas Leinonen, Juuka		x
Erityisasiantuntija Minna Lindberg, Suomen Kuntaliitto ry	x	
Erityisasiantuntija Päivi Lyhykäinen, OAJ ry		x
Erityisasiantuntija Leena Matilainen Opetushallitus		x
Ympäristöneuvos Jaana Nevalainen, Ympäristöministeriö		x
Erityisasiantuntija Rut Nordlund-Spiby, THL	x	
Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman, Raaseporin kaupunki		x
Opetusneuvos Leo Pahkin (varhaiskasvatus ja perusopetus)	x	
Opetusneuvos, yksikön päällikkö Marjo Rissanen (varhaiskasvatus ja perusopetus)		x
Perusopetusjohtaja Outi Salo, Helsingin kaupunki	x	
Neuvotteleva virkamies Suvi Savolainen, Valtiovarainministeriö	x	

Neuvotteleva virkamies Matti Sillanmäki, Valtionvarainministeriö	x	
Opetustoimen ylitarkastaja Kari Torikka, Lapin AVI		x
Yliaktuaari Mika Witting, Tilastokeskus	x	
Professori Maarit Alasuutari, Jyväskylän yliopisto	x	
Apulaisprofessori Venla Bernelius, Helsingin yliopisto	x	
Tutkimusjohtaja Tuomas Kosonen, Palkansaajien tutkimuslaitos		x
Professori Anne Kouvonen, Helsingin yliopisto	x	
Apulaisprofessori Maiju Paananen, Tampereen yliopisto	x	
Apulaisprofessori Matti Sarvimäki, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu	x	
Professori Piia Seppänen, Turun yliopisto	x	
Yliopistonlehtori Outi Ylitapio-Mäntylä Oulun yliopisto	x	
Koulunjohtaja Nana Lampi, Varissuon koulu, Turku		x
Hallitussihteeri Kirsi Lamberg, opetus- ja kulttuuriministeriö	x	
Opetusneuvos Minna Polvinen, opetus- ja kulttuuriministeriö	x	
Erityisasiantuntija Minna Launonen, opetus- ja kulttuuriministeriö	x	
Opetusneuvos Kati Costiander, Opetushallitus	x	
Ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö	x	

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 13.15.

2. Varhaiskasvatuksen saavutettavuus

Ulla Soukainen ja Malin Eriksson aluehallintovirastosta esittelivät varhaiskasvatuslaissa säädettyä kunnan varhaiskasvatuksen järjestämisvelvoitetta, varhaiskasvatuksen saavutettavuuden ja saatavuuden haasteita ja varhaiskasvatuslain tulkinnan ongelmia valvontaviranomaisen näkökulmasta.

Keskustelussa pohdittiin muun muassa, toteutuuko lain vaatima lapsen etu, järjestetäänkö varhaiskasvatusta työelämän ja vanhempien tarpeista lähtien, miten lähipalveluperiaatteen ja miten kielellisten oikeuksien toteutumista arvioidaan. Aluehallintoviraston puheenvuoro toi hyvin esiin kuntien erilaisuuden.

Todettiin, että lähipalveluperiaatteen osalta asiaa käsitellään sitä varten kootussa alaryhmässä. Monipaikkaisuutta vs. palvelujen järjestämistä pohditaan myös erillisessä työryhmässä. Minna Polvinen kertoi myös opetus- ja kulttuuriministeriön kilpailuttamasta monitieteellisestä tutkimushankkeesta väestökehityksen vaikutuksista varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen. Hankkeen toteuttaa Helsingin yliopisto ja Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö Itla. Hanke käynnistyy syksyllä 2021 ja valmistuu 2023 loppuun mennessä.

Soukkaisen ja Erikssonin diaesitys on kokousaineistossa.

3. Varhaiskasvatuksen laatutyön ajankohtaiset

Janniina Vlasov Karvista esitteli varhaiskasvatuksen kansallista laadunhallinnan pitkäjänteistä kehittämistyötä, joka on aloitettu, kun varhaiskasvatuksen arviointitehtävä tuli osaksi Karvin tehtäviä. Nyt osana Oikeus oppia –ohjelmaa kehitetään digitaalista, muihin kansallisiin järjestelmiin integroitavissa olevaa laadunarviointijärjestelmää (Valssi) sekä siihen liittyviä tutkimusperustaisia arviointityökaluja. Järjestelmä on tukipalvelu paikallisella tasolla toteutettavaan varhaiskasvatuksen arviointiin, mikä on varhaiskasvatuksen järjestäjien lakisääteinen tehtävä. Järjestelmä perustuu itsearviointiin. Kertyneestä tiedosta saadaan myös kansallisen tason arviointitietoa, jota voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen strategisessa kehittämisessä. Tavoitteena on, että Valssi-laadunarviointijärjestelmä otetaan käyttöön 2023.

Keskustelussa todettiin mm. että on tärkeää, että arviointia ei kytketä valvontaan ja huolehditaan siitä, että vastaajat voivat arvioida omaa toimintaansa rehellisesti. Todettiin myös, ettei arviointiin sisälly lasta koskevaa arviointia, koska varhaiskasvatuksessa ei aseteta lasta koskevia osaamiskriteereitä toisin kuin perusopetuksessa.

Vlasovin diaesitys on kokousaineistossa.

4. Oppilaanohjaus - koulutuksellista tasa-arvoa rakentamassa

Minna Polvinen esitteli opinto-ohjauksen kehittämisohjelman tavoitteita, jotka kytkeytyvät oppivelvollisten ja koulutuksen järjestäjien edellytyksiin varmistaa opintojen jatkuminen ja toisen asteen tutkintojen suorittaminen. Ohjausta vahvistetaan perusopetuksessa, lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa sekä nivelvaiheen koulutuksessa. Ohjauksen kehittämisellä pyritään purkamaan sukupuolisegregaatiota ja tukemaan maahanmuuttajataustaisten oppilaiden koulutus- ja urapolkuja.

Opinto-ohjaukseen kaivataan kentällä tukea. Perusopetuksen Oikeus Oppia –ohjelman hankkeisiin osallistuu 96 opetuksen järjestäjää sekä Itä-Suomen yliopisto. Oppivelvollisuuden laajentamista koskevalla lainsäädännöllä mahdollistetaan perusopetuksen 8–9 vuosiluokalla tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus arviolta vuosittain 10 000:lle tehostettua oppilaanohjausta tarvitsevalle oppilaalle. Opinto-ohjauksen kehittämisohjelmalla mm. päivitetään hyvän ohjauksen kriteerit tukemaan oppivelvollisuuden laajentamista ja perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyötä. Opetushallitus vahvistaa oppilaan- ja opinto-ohjaajien täydennyskoulutusta. Ohjelmassa myös kehitetään verkkopohjaisia ja digitaalisia ohjausmenetelmiä ja -palveluita tukemaan ohjauksen toteutumista.

Polvisen diaesitys on kokousaineistossa.

5. Seuraava kokous

Seuraava työryhmän kokous pidetään 9.12.2021, klo 13.00 alkaen.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 15.04.